

SENAT DE BELGIQUE BELGISCHE SENAAT

SESSION DE 1959-1960

SEANCE DU 8 DECEMBRE 1959

Proposition de loi tendant :

- a) à faire bénéficier les membres du personnel de l'enseignement technique de l'Etat, du même régime de pension que celui attribué aux membres du personnel de l'enseignement moyen de l'Etat ;
- b) à instaurer des règles identiques, pour tous les enseignements, en ce qui concerne les bonifications d'ancienneté pour possession de certains diplômes ainsi que la prise en considération des services admissibles pour le calcul de la pension ;
- c) à octroyer un régime spécial de pension aux membres du personnel de l'enseignement artistique.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Calcul de la pension.

(Age de mise à la retraite, ancienneté acquise, tantièmes.)

La législation relative au régime de pension des agents définitifs des services publics en général est à la fois complexe et confuse.

Les systèmes diffèrent notamment d'un pouvoir à l'autre, selon qu'il s'agit des agents de l'Etat, de ceux des provinces ou de ceux des communes.

Mais le problème est aggravé par le fait que, dans un même secteur d'un même pouvoir et pour des fonctions équivalentes, les pensions sont calculées tout différemment sans raisons valables.

Tel est notamment le cas des membres de l'enseignement technique de l'Etat par rapport à leurs collègues de l'enseignement moyen.

ZITTING 1959-1960

VERGADERING VAN 8 DECEMBER 1959

Voorstel van wet, strekkende om :

- a) de personeelsleden van het rijkstechnisch onderwijs dezelfde pensioenregeling te laten genieten als de personeelsleden van het rijks-middelbaar onderwijs ;
- b) voor alle onderwijstakken gelijke regels vast te stellen wat betreft de anciënniteitsbijslag voor het bezit van sommige diploma's en het in aanmerking nemen van bepaalde diensten bij de berekening van het pensioen ;
- c) een bijzondere pensioenregeling in te voeren voor de personeelsleden van het kunstonderwijs.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. — Berekening van het pensioen.

(Pensioengerechtigde leeftijd, verkregen anciënniteit, verhoudingscijfers.)

De wetgeving betreffende de pensioenregeling van de vaste ambtenaren in overheidsdienst is over 't algemeen ingewikkeld en verward.

De regelingen verschillen immers naargelang het ambtenaren van de Staat, van de provincie of van de gemeente betreft.

Maar het probleem wordt nog moeilijker gemaakt door het feit dat de pensioenen in dezelfde sector van eenzelfde overheidsinstantie en voor gelijkwaardige ambten geheel verschillend worden berekend, zonder geldige redenen.

Dit is met name het geval voor de personeelsleden van het Rijkstechnisch onderwijs en hun collega's uit het middelbaar onderwijs.

Actuellement et en résumé, cette situation inéquitable se présente comme suit :

**Calcul de la pension
en ce qui concerne l'âge de la mise à la retraite,
tantièmes et années de services.**

Enseignement moyen de l'Etat	Enseignement technique de l'Etat
Loi du 31-3-1884 (art. 10)	Loi du 21-7-1844
a) <i>Mise à la pension d'office :</i> 60 ans d'âge et 15 ans de services.	a) <i>Mise à la pension d'office :</i> 65 ans d'âge et 30 ans de services.
b) <i>Pension à la demande des intéressés :</i> 55 ans d'âge et 30 ans de services.	b) <i>Pension à la demande des intéressés :</i> n'existe pas comme ci- contre.
c) Pension calculée sur la base de 1/55 par année de services.	c) Pension calculée sur la base de 1/60 par année de services.

Cette différence pourrait tout au plus s'expliquer éventuellement par le fait qu'au moment du vote de la loi du 31 mars 1884, l'enseignement technique n'existait pratiquement pas.

Cependant, ces inégalités frappantes causent un tort certain à l'enseignement technique car les membres du personnel de l'enseignement moyen de l'Etat, disposant d'un régime plus favorable que celui attribué à leurs collègues de l'enseignement technique, se refusent à solliciter ou à accepter, au cours de leur carrière, une mutation dans ce dernier secteur ; en général, ceux qui acceptent le font par ignorance et subissent dès lors un préjudice au moment de la mise à la retraite.

D'autre part, tout récemment, des sections pré-industrielles des écoles moyennes ont été transformées en écoles techniques A3 et ont donc été rattachées à la Direction générale de l'Enseignement technique. De ce fait, les membres du personnel de ces sections sont passés du régime de pension de l'enseignement moyen à celui de l'enseignement technique sans qu'ils en aient été informés. Au moment de leur mise à la retraite, ils seront donc lésés par une décision qui pourrait être qualifiée d'illégale en ce qui concerne tout spécialement le statut du personnel et le principe des droits acquis.

En tenant compte des considérations qui précèdent, il s'indiquerait en toute équité, de réparer cette inégalité en étendant le bénéfice de l'article 10 de la loi du 31 mars 1884 aux membres du personnel de l'enseignement technique de l'Etat.

Samengevat ziet deze onbillijke toestand er thans uit als volgt :

**Pensioenberekening
in verband met de pensioengerechtigde leeftijd,
de verhoudingscijfers en de dienstjaren.**

Rijksmiddelbaar onderwijs	Rijkstechnisch onderwijs
Wet van 31 maart 1884 (art. 10)	Wet van 21 juli 1844
a) <i>Ambtshalve oppensioen- stelling :</i> 60 jarige leeftijd, 15 jaren dienst.	a) <i>Ambtshalve oppensioen- stelling :</i> 65 jarige leeftijd, 30 jaren dienst.
b) <i>Oppensioenstelling ten verzoeken van de betrok- kenen :</i> 55 jarige leeftijd, 30 jaren dienst.	b) <i>Oppensioenstelling ten verzoeken van de betrok- kenen :</i> bestaat niet zoals hier- naast.
c) Pensioenberekening op basis van 1/55 per dienstjaar.	c) Pensioenberekening op basis van 1/60 per dienstjaar.

Dit verschil zou enigszins verklaard kunnen worden door het feit dat het technisch onderwijs practisch niet bestond toen de wet van 31 maart 1884 werd aangenomen.

Het staat evenwel vast dat deze schreeuwende ongelijkheid nadeel berokkent aan het technisch onderwijs, omdat de personeelsleden van het rijksmiddelbaar onderwijs, die een gunstiger pensioenregeling genieten dan hun collega's uit het technisch onderwijs, tijdens hun loopbaan weigeren over te gaan naar het technisch onderwijs of dit niet willen vragen ; degenen die toch overgaan doen dit over het algemeen uit onwetendheid en ondervinden er de schadelijke gevolgen van op het ogenblik van hun oppensioenstelling.

Aan de andere kant zijn sommige pre-nijverheidsafdelingen van middelbare scholen onlangs technische scholen A3 geworden en werden dus als zodanig verbonden aan de algemene directie van het technisch onderwijs. Hierdoor vielen de personeelsleden van deze afdelingen niet meer onder de pensioenregeling voor het middelbaar onderwijs maar wel onder die voor het technisch onderwijs, zonder dat zij daarvan op de hoogte werden gebracht. Bij hun oppensioenstelling zullen zij dus benadeeld worden als gevolg van een beslissing die als onwettelijk kan worden bestempeld omdat zij met name indruist tegen het personeelsstatuut en het beginsel van de verkregen rechten.

De vorenstaande overwegingen tonen aan dat deze ongelijkheid billijkerwijze goedge maakt zou moeten worden, door artikel 10 van de wet van 31 maart 1884 mede toepasselijk te verklaren voor de personeelsleden van het Rijkstechnisch onderwijs.

II. — Bonifications du chef de la possession de diplômes.

Ici encore il n'existe pas de similitude entre les différents secteurs de l'enseignement. Même au sein de l'enseignement moyen, certaines différences inadmissibles sont faites, alors qu'aucune bonification de ce genre n'est accordée aux membres du personnel de l'enseignement technique. Dans l'enseignement moyen et normal, il est fait une distinction injustifiable entre, d'une part, les licenciés dans les branches traditionnelles et d'autre part, par exemple, le licencié ou docteur en sciences commerciales, licencié en éducation physique, ingénieur, docteur en géographie, etc...).

La législation actuelle peut se résumer comme suit :

Bonification du chef de la possession de diplômes.

Enseignements gardien, primaire, moyen et normal	Enseignement technique
Lois du 8 avril 1884 (art. 2) et du 18 mai 1912 (art. 5)	Aucune législation

Pour les motifs invoqués dans le chapitre Ier ci-dessus, il serait également logique d'instaurer un système uniforme pour tous les enseignements.

C'est l'objet de l'article 2 de la proposition ci-dessous.

III. — Services admissibles pour le calcul de la pension.

En ce qui concerne les différentes branches de l'enseignement, il est fait application de l'article 6 de la loi du 21 juillet 1844, disposition générale se rapportant à tous les agents définitifs de l'État.

Ainsi, pour l'instant, tous les services pris en considération pour la fixation du traitement ne sont pas admissibles pour le calcul de la pension et notamment ceux prestés dans l'industrie privée s'ils constituent une exigence de recrutement (par exemple les années de services dans le privé pour l'enseignement technique), ainsi que les services rendus dans l'enseignement provincial.

Il s'indiquerait d'établir un parallélisme entre l'ancienneté en matière de traitement et l'ancienneté en matière de pension. Pour cela il convient d'amender l'article 6 de la loi du 21 juillet 1844 en faveur des membres du personnel de tous les enseignements.

IV. — Pension des membres du personnel de l'Enseignement artistique.

Etant donné que les membres du personnel de l'enseignement artistique entrent souvent très

II. — Anciënniteitsbijslag wegens het bezit van diploma's.

Ook op dit gebied heerst er geen gelijkheid tussen de verschillende takken van het onderwijs. Zelfs in het middelbaar onderwijs worden onaannemelijke verschillen gemaakt, terwijl de personeelsleden van het technisch onderwijs in het geheel geen anciënniteitsbijslag ontvangen. In het middelbaar en normaalonderwijs wordt een niet te rechtvaardigen onderscheid gemaakt tussen enerzijds de licentiaten in de traditionele wetenschappen en anderzijds bijvoorbeeld de licentiaten of doctors in de handelswetenschappen, de licentiaten in de lichamelijke opvoeding, de ingenieurs, de doctors in de aardrijkskunde, enz.

De huidige wetgeving kan worden samengevat als volgt :

Anciënniteitsbijslag wegens het bezit van diploma's.

Bewaarschool-, lager, middelbaar en normaalonderwijs	Technisch onderwijs
Wet van 8 april 1884 (art. 2) en van 18 mei 1912 (art. 5)	Geen wettelijke regeling

Op grond van dezelfde redenen als in Hoofdstuk I zou het ook hier logisch zijn dat voor alle onderwijstakken een eenvormige regeling wordt getroffen.

Dit is het oogmerk van artikel 2 van het voorstel.

III. — In aanmerking te nemen dienstdtijd voor de berekening van het pensioen.

In de verschillende takken van het onderwijs wordt artikel 6 van de wet van 21 juli 1884 toegepast, een algemene bepaling die voor alle vaste rijksambtenaren geldt.

Zo worden op dit ogenblik niet alle diensten die medegerekend worden in de wedde, mede in aanmerking genomen voor de berekening van het pensioen ; dit geldt vooral de diensten welke in de privaatsniverheid zijn verstrekt, ook al zijn deze vereist om te worden aangeworven (bijvoorbeeld de jaren dienst in de privaatsniverheid voor het technisch onderwijs) alsmede de dienstjaren die in het provinciaal onderwijs zijn doorgebracht.

De anciënniteit zou voor het pensioen dezelfde moeten zijn als voor de wedde. Daarom zou artikel 6 van de wet van 21 juli 1844 veranderd moeten worden voor alle takken van onderwijs.

IV. — Pensioen van de personeelsleden van het kunstonderwijs.

Aangezien de personeelsleden van het kunstonderwijs dikwijls eerst op gevorderde leeftijd

tard dans la carrière, il serait souhaitable de leur octroyer un régime spécial de pension :

- leur accordant une quotité de pension d'un trente-troisième par année de service avec maximum habituel de 75 p. c.;
- prévoyant la possibilité extrême d'une mise à la pension d'office à 65 ans après 15 ans de service.

M. BUSIEAU.

Proposition de loi tendant :

- a) à faire bénéficier les membres du personnel de l'enseignement technique de l'Etat, du même régime de pension que celui attribué aux membres du personnel de l'enseignement moyen de l'Etat ;
- b) à instaurer des règles identiques, pour tous les enseignements, en ce qui concerne les bonifications d'ancienneté pour possession de certains diplômes ainsi que la prise en considération des services admissibles pour le calcul de la pension ;
- c) à octroyer un régime spécial de pension aux membres du personnel de l'enseignement artistique.

Article Premier.

L'article 10 de la loi du 31 mars 1884 est complété in fine comme suit :

« Les dispositions qui précèdent sont applicables aux membres du personnel enseignant, enseignant auxiliaire et administratif des établissements d'instruction technique dirigés par l'Etat aussi bien qu'aux inspecteurs de cet enseignement. »

Art. 2.

L'article 2 de la loi du 8 avril 1884 et l'article 5, alinéas 1, 2 et 3, de la loi du 18 mai 1912, sont remplacés par ce qui suit :

« Sont comptés dans le nombre d'années de services exigées pour l'admission à la pension et dans la liquidation des pensions des membres du personnel enseignant, enseignant auxiliaire et administratif, ainsi que des inspecteurs de tous les établissements d'enseignement :

1) Pour 4 années de service :

- a) les diplômes délivrés par l'enseignement supérieur après au moins 4 années d'études ;

in dienst treden, ware voor hen een bijzondere pensioenregeling gewenst, in deze zin

- dat hun een pensioenaandeel van 1/33 per jaar dienst zou worden toegekend met het gebruikelijke maximum van 75 t. h.;
- dat zij in het uiterste geval na 15 jaren dienst ambtshalve op pensioen zouden kunnen worden gesteld op 65-jarige leeftijd.

Voorstel van wet, strekkende om :

- a) de personeelsleden van het rijkstechnisch onderwijs dezelfde pensioenregeling te laten genieten als de personeelsleden van het rijks-middelbaar onderwijs ;
- b) voor alle onderwijstakken gelijke regels vast te stellen wat betreft de anciënniteitsbijslag voor het bezit van sommige diploma's en het in aanmerking nemen van bepaalde diensten bij de berekening van het pensioen ;
- c) een bijzondere pensioenregeling in te voeren voor de personeelsleden van het kunstonderwijs.

Eerste Artikel.

Artikel 10 van de wet van 31 maart 1884 wordt in fine aangevuld als volgt :

« De vorenstaande bepalingen zijn van toepassing op de leden van het onderwijzend personeel, het onderwijzend hulppersonneel en het administratief personeel van de inrichtingen voor technisch onderwijs, bestuurd door de Staat, zowel als op de inspecteurs van dat onderwijs. »

Art. 2.

Artikel 2 van de wet van 8 april 1884 en artikel 5, lid 1, 2 en 3, van de wet van 18 mei 1912 worden vervangen als volgt :

« Bij de berekening van het vereiste aantal dienstjaren voor oppensioenstelling en bij de vaststelling van het pensioenbedrag van de leden van het onderwijzend personeel, het onderwijzend hulppersonneel en het administratief personeel alsmede van de inspecteurs van alle onderwijsinrichtingen, tellen

1) Voor 4 dienstjaren :

- a) de diploma's, door het hoger onderwijs uitgereikt na ten minste vier jaar studie ;

- b) le brevet de nomination délivré aux officiers des armes spéciales sortis de l'Ecole d'application annexée à l'Ecole militaire.

2) Pour 3 années de service :

- a) les diplômes délivrés par l'enseignement supérieur après au moins 3 années d'études ;
 b) le diplôme de professeur agrégé de l'enseignement secondaire inférieur (moyen, technique, etc.) ;
 c) la lettre de nomination d'adjoint d'état-major ou le certificat constatant le résultat satisfaisant des examens de sortie de l'Ecole de guerre.

3) Pour 2 années de service :

- a) le diplôme d'instituteur primaire ;
 b) le diplôme d'institutrice gardienne délivré après quatre années d'études normales et habilitant à l'enseignement au 1er degré primaire ;
 c) les diplômes de capacité pour l'enseignement soit des langues vivantes, soit de l'horticulture et de l'arboriculture ;
 d) les diplômes d'ingénieur et de conducteur qui n'exigent que deux années d'études ;
 e) le brevet de nomination délivré aux officiers d'infanterie et de cavalerie sortis de l'Ecole militaire.

4) Pour 1 année de service :

- a) le diplôme de capacité délivré soit pour l'enseignement de la gymnastique, soit pour l'enseignement du dessin, soit pour l'enseignement de la musique ;
 b) le certificat d'aptitude aux fonctions d'inspecteur cantonal de l'enseignement primaire ;
 c) le diplôme ou certificat constatant l'aptitude à l'enseignement du travail manuel, des travaux à l'aiguille, de l'économie domestique, des sciences naturelles et de l'agriculture, ainsi qu'à l'enseignement au 4e degré et à l'éducation aux enfants anormaux ;
 d) le diplôme d'institutrice gardienne délivré après 3 années d'études normales.

En outre, les directrices et les institutrices des écoles gardiennes, munies du diplôme d'institu-

- b) het brevet van benoeming aan de officieren van de bijzondere wapens uitgereikt na het beëindigen van de Oefenschool verbonden aan de Militaire School.

2) Voor 3 dienstjaren :

- a) de diploma's, door het hoger onderwijs uitgereikt na ten minste drie jaar studie ;
 b) het diploma van geaggregeerd leraar van het lager secundair onderwijs (middelbaar, technisch, enz.) ;
 c) de brief van benoeming tot stafadjunct of het getuigschrift houdende dat de eindexamens aan de Krijgsschool met goed gevolg zijn afgelegd.

3) Voor 2 dienstjaren :

- a) het diploma van lager onderwijzer ;
 b) het diploma van bewaarschoolonderwijzeres, uitgereikt na vier jaar normaal-schoolstudie en bevoegdheid verlenende te onderwijzen in de eerste lagere graad ;
 c) de diploma's van bekwaamheid voor het onderwijs hetzij in de levende talen, hetzij in de tuinbouwkunde en de boomkweekerij ;
 d) de diploma's van ingenieur en van conducteur waarvoor slechts twee jaar studie vereist is ;
 e) het brevet van benoeming aan de infanterie- en cavalerieofficieren uitgereikt na het beëindigen van de Militaire School ;

4) Voor 1 dienstjaar :

- a) het diploma van bekwaamheid, uitgereikt hetzij voor het onderwijs in de lichamelijke opvoeding, hetzij voor het onderwijs in het tekenen, hetzij voor het onderwijs in de muziek ;
 b) het getuigschrift van bekwaamheid voor het ambt van kantonaal inspecteur van het lager onderwijs ;
 c) het diploma of getuigschrift ten blijke van bekwaamheid voor het onderwijs in de handenarbeid, het naaiwerk, de huishoudkunde, de natuurwetenschappen en de landbouw alsmede voor het onderwijs in de 4e graad en voor de opvoeding van abnormale kinderen ;
 d) het diploma van bewaarschoolonderwijzeres, uitgereikt na drie jaar normaal-schoolstudie.

Bovendien kunnen de directrices en de onderwijzeressen van de bewaarscholen, die het di-

trice primaire pourront faire compter ce titre de capacité pour 2 années, tandis qu'en ce qui concerne les différents grades assimilés à tous les titres ci-dessus désignés, la bonification sera attribuée par équivalence de diplôme ou, à défaut, par assimilation suivant le barème dont les intéressés jouissaient en fin de carrière.

Lorsqu'un membre du personnel enseignant est chargé de cours divers qui exigent la possession de plusieurs diplômes, certificats ou brevets, il peut cumuler le bénéfice qui résulte de chacun d'eux aux termes du présent article, sans que toutefois l'ensemble des années de service à faire valoir de ce chef puisse dépasser le nombre de quatre.

Art. 3.

L'article 6 de la loi du 21 juillet 1844 est complété, in fine, de la manière suivante :

« Les membres du personnel enseignant, enseignant auxiliaire et administratif de tous les établissements d'enseignement, ainsi que les inspecteurs de ces enseignements peuvent faire valoir, pour l'octroi et le calcul de leur pension, tous les services admis pour la détermination de leur traitement. La justification de ces services, établie en matière de traitements, est valable en matière de pensions.

Art. 4.

Les membres du personnel de l'enseignement artistique bénéficient d'une pension calculée à raison de 1/33 par année de service avec maximum habituel de 75 p. c. Ils peuvent être mis d'office à la pension à l'âge de 65 ans, après 15 ans de services.

M. BUSIEAU.
H. HARMEGNIES.
J. WIARD.
R. DELOR.
M. DELMOTTE.

ploma van lagere onderwijzeres bezitten, deze titel van bekwaamheid doen gelden voor twee jaren ; de bijslag voor de verschillende graden die met al de hiervoren genoemde titels zijn gelijkgesteld, zal worden toegekend naar gelijkwaardigheid van diploma of, bij gebreke van dien, door gelijkstelling naar de schaal die de betrokkenen op het einde van hun loopbaan genoten.

Wanneer een lid van het onderwijzend personeel belast is met verschillende cursussen waarvoor verscheidene diploma's, getuigschriften of brevetten zijn vereist, kan hij het voordeel, dat krachtens dit artikel aan iedere titel is verbonden, cumuleren, zonder dat alle aldus in aanmerking te nemen dienstjaren evenwel te zamen meer dan vier mogen bedragen.

Art. 3.

Artikel 6 van de wet van 21 juli 1844 wordt in fine aangevuld als volgt :

« De leden van het onderwijzend personeel, het onderwijzend hulppersoneel en het administratief personeel van alle onderwijsinrichtingen alsmede de inspecteurs van deze onderwijstakken, kunnen voor de toekenning en de berekening van hun pensioen alle diensten doen gelden die medegerekend worden voor de bepaling van hun wedde. Het bewijs van deze diensten inzake wedde geleverd, is ook geldig inzake pensioen.

Art. 4.

De personeelsleden van het kunstonderwijs genieten een pensioen, berekend naar verhouding van 1/33 per jaar dienst met het gebruikelijke maximum van 75 t. h. Zij kunnen ambtshalve in ruste worden gesteld op 65-jarige leeftijd, na 15 jaren dienst.